

Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

Inleiding

Nederland staat binnen Europa al jaren hoog genoteerd op zorgelijke lijstjes: meeste CO₂-uitstoot per hoofd van de bevolking, meeste stikstofuitstoot^A, slechtste kwaliteit van het oppervlaktewater, een toenemend verlies van biodiversiteit en een hoge gifbelasting (o.a. pesticiden, PFAS, PAKS, dioxines, benzeen) door o.a. de energie-intensieve chemische en asfalt industrie.

Zelfs ons drinkwater loopt op steeds meer plekken gevaar. Agrarische en industriële bedrijven verergeren kwalitatief (vervuiling) en kwantitatief (grootverbruikers) de toch al snel toenemende gevolgen van klimaatopwarming voor het grondwater.

Door de Russische aanval op Oekraïne heeft de geopolitieke veiligheid¹ inmiddels een grotere rol gekregen, gezien de afhankelijkheid van (fossiele) grondstoffen afkomstig van autocratische regimes. Nederland is sinds de oorlog wereldwijd de 4^e fossiele hoofdsponsor² van Poetin's regime. Rotterdam is wereldwijd de grootste haven voor Russische brandstoffen.

Bedrijven verbruiken volgens de provincie Zuid-Holland 80%³ van alle energie en dat geldt ook voor mijn woonplaats Waddinxveen. Zuid-Holland is verantwoordelijk meer dan 40% van de landelijke CO₂-uitstoot en heeft het grootste natuurtekort⁴ van Nederland.

Mijn flink belaste leefomgeving heeft steeds meer te lijden onder geluidsoverlast van vliegverkeer, intensief (vracht)verkeer en de toename van bedrijven met alle bijbehorende vervuiling van lucht, bodem en (oppervlakte)water.

Het zijn allemaal redenen voor mij om het beleid van de provincie kritisch tegen het licht te houden n.a.v. de Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder.

Het beleid van de provincie in de praktijk

Mijn punten van zorg richten zich op het beleid van de provincie, inclusief de controle- en handhavingstaken, en de gevolgen daarvan voor de huidige en toekomstige leefomgeving.

In mijn leefomgeving gaat het om de stapeleffecten van (o.a.) de volgende ontwikkelingen:

1. Rotterdam Airport van eigenaar Schiphol blijft mag open blijven, terwijl volgens MOB de vereiste natuurvergunning van de provincie ontbreekt. Het Vijfde Dorp en Waddinxveen liggen bij de meest voorkomende wind uit westelijke richtingen op de aanvliegroute met alle bijbehorende geluidsoverlast en uitstoot van CO₂, stikstof en (ultra)fijnstof.
2. Volgens MOB heeft overheidsbedrijf Schiphol geen natuurvergunning voor de helft van de 500.000 Amsterdamse vluchten, waarvan de geluidsoverlast en vervuiling regelmatig letterlijk boven mijn hoofd afspelen. Schiphol is na Tata Steel de 2^e stikstofoxide-producent in Nederland. Schokkend genoeg blijft de noodzakelijke handhaving rond Schiphol al jaren achterwege. Dat geldt ook voor het (o.a. door handhaving) voorkomen, of drastisch beperken van vluchten over (dicht)bevolkt gebied in deze regio.
3. Een afvalbedrijf in Waddinxveen begaat jarenlang overtredingen en zit er nog steeds. Het toezicht op de naleving van milieuregels is te vaak een lachertje, aldus dit onderzoek.⁵ De statistieken uit dat onderzoek m.b.t. de Omgevingsdienst in mijn regio zijn reden tot zorg. Net als diens innige samenwerking met de gemeenten, die ze juist moet controleren.

^A stikstofoxide schaadt de natuur en gezondheid, maar is ook een zeer krachtig broeikasgas

Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

4. Ontbrak daarom de m.e.r. bij de aanleg van het enorme industrieterrein Glasparel met energie-intensieve en CO₂-producerende kassen en kolossale bedrijvenblokkendozen? Glasparel is 1 van de 11 (!) industrieterreinen⁶ van Waddinxveen met alle bijbehorend verkeerslawaaai, nachtelijke lichtvervuiling door verkeer en kassen (de gemeente⁷ past structureel veel soepelere normen toe voor lichtgevende rozenkassen) en uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof. Een moderne kas produceert evenveel CO₂ als alle 12.000 Waddinxveense woningen. De glastuinbouw gebruikt 10% van al het gas in Nederland.
5. De provincie en gemeente hebben in en nabij Glasparel biomassastook gestimuleerd met drie centrales van ieder 14,9 MW voor een enorme paprikateler. Dankzij de inzet van betrokken inwoners en MOB is inmiddels één centrale van tafel. De andere centrales hebben ieder subsidies toegekend gekregen voor meer dan 17 MW (?). Gelukkig lijkt de provincie zich in dit dossier wel aan de wet te willen houden en blokkeert ze de vereiste natuurvergunningen van de biomassaboeren met hun gemanipuleerde uitstootcijfers⁸, waardoor beide centrales al 3½ jaar niet kunnen starten. De gemeente weigert de vergunningen in te trekken, ondanks de herhaaldelijke verzoeken van inwoners.
6. Eén van deze ondernemers wil de centrale plaatsen op het terrein van zijn i.s.m. de gemeente in omvang te verdubbelen afvalbedrijf⁹ nabij de woonwijken Triangel en Zuidplas en veroorzaakt daar al meer dan 10 jaar serieuze stankoverlast. Waarom mag dat (eventueel te verdubbelen) afvalbedrijf overlast blijven produceren nabij woonwijken?
7. De provincie bevordert grootschalige warmtenetten met fossiele restwarmte van o.a. Shell Pernis. Het extreem hete water van de pijpleiding vanaf de haven naar Den Haag en Leiden verdringt alle duurzame alternatieven met lagere temperaturen, zoals geo- en aquathermie. En het verlengt de afhankelijkheid van het fossiele tijdperk. Inwoners betalen zesvoudig¹⁰ mee aan deze gedwongen winkelnering. Er bestaan plannen voor een tweede pijpleiding 'Oost'¹¹ voor de energie-intensieve glastuinbouw in mijn regio.
8. De provincie wil een enorm industrieterrein Greenport Boskoop¹² aanleggen met o.a. kassen en alle bijbehorend extra verkeerslawaaai en uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof.
9. De aanleg van de parallelle A12 en de Moordrechtboog heeft een aanzuigende werking van extra (vracht)verkeer, vooral door alle eerder genoemde industrieterreinen. Op dit moment worden in de Waddinxveense woonwijk Triangel alleen nog woningen gebouwd, die door alle verkeerslawaaai van de (parallelle) A12, de Nieuwe Vredenburglaan, andere wegen en het spoor niet meer kunnen voldoen aan de gewenste geluidsnormen. In mijn slaapkamer en in de tuin is er vaak geluidsoverlast in de vorm van harde 'witte ruis'.
10. In het kader van een inspraakronde over de Nieuwe Vredenburglaan heb ik in mei 2016 een voorstel¹³ gedaan bij de gemeente. Dit betrof (o.a.) de aanleg van een hoge natuurlijke geluidswal naast beide woonwijken met zonnepanelen en fijnstof afvangende beplanting. Het voorstel is tot op heden niet gerealiseerd.
11. De provincie wil alweer een provinciale weg aanleggen: de Bentwoudlaan.¹⁴ Die vormt het verlengde van de ook al Nieuwe Vredenburglaan met een opgestelde m.e.r.¹⁵ vol optimistische aannames. Wie toetst eigenlijk al die aannames en uitkomsten van modellen¹⁶ na de uiteindelijke realisatie? Beide wegen verbinden de parallelle A12 met het eerder genoemde Greenport Boskoop. Dat betekent nog meer verkeerslawaaai en uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof. Het oorspronkelijke Bentwoud is met meer dan een derde in omvang gekrompen door de voorgenomen Bentwoudlaan, terwijl er al een groot natuurtekort is in Zuid-Holland (zie inleiding)?
12. Bovenstaande ontwikkelingen zijn in strijd met het Schone Lucht Akkoord¹⁷, waarbij de Omgevingsdienst eenzijdige conclusies¹⁸ trekt in haar rapportage over luchtmetingen.
13. Serieuze energiebesparingen blijven al jaren ver achter. Bedrijven zijn sinds 1993 verplicht om volgens de Wet Milieubeheer energiebesparende maatregelen te nemen als deze binnen vijf jaar (terwijl tien jaar gebruikelijk is voor bedrijfsinvesteringen)

Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

terugverdiend kunnen worden. Volgens de NVDE wordt er, ondanks toezeggen van provincies in 2017, te weinig gecontroleerd of dit wel gebeurt. Een mislukt convenant met grote bedrijven uit 2009¹⁹ zorgt voor een jaarlijkse verspilling van vele Megaton CO₂.

14. Zelden wordt de vraag gesteld of bepaalde producten of diensten zouden moeten verdwijnen door alle schade voor de (toekomstige) leefomgeving. Een deel van de energie-intensieve glastuinbouw produceert het luxeartikel snijbloemen (o.a. rozen), waarvan het grootste deel met het energieslurpende vliegtuig de wereld over gaat om een week later bij het chemisch afval te eindigen. Deze enorme verspilling van energie, ruimte en grondstoffen geeft alle aanleiding om te komen tot andere keuzes. Bijvoorbeeld een reductie van de met miljarden gesubsidieerde kassen (verlaagde energiebelastingen, ontduiken²⁰ verplichte EU CO₂-heffing) en de luxedienst vliegen (zonder BTW en accijnzen, miljarden coronasteun en herhaaldelijke aandelenaankopen, 10e overheidsredding van KLM in 100 jaar). Het kan én moet anders anno 2022.

Kwaliteit leefomgeving neemt steeds verder af

Telkens presenteert de provincie nieuwe plannen m.b.t. de leefomgeving als losstaande ontwikkelingen, zonder serieus rekening te houden met de opstapeling van alle eerdere schadelijke plannen en ontwikkelingen.

Dutch Earth Overshoot Day viel dit jaar al op 12 april. De gemiddelde Nederlander heeft 7,3 keer de capaciteit van Nederland nodig om aan zijn levensstandaard te kunnen voldoen. Wereldwijd is dat 3,6.

Daarmee is het krampachtig vasthouden aan het traditionele economische groeistreven uit de vorige eeuw een achterhaald en inmiddels tamelijk gevaarlijk doodlopend pad.

Toch blijft de provincie deze regio sinds de eeuwwisseling ombouwen tot een groot energieslurpend en CO₂- en stikstofproducerend (agrarisch) industrieterrein met alle bijbehorende transporten over land en in de lucht met een opstapeling van geluidsoverlast, vervuiling, natuur- en klimaatschade. Dat alles staat op gespannen voet met de snel toenemende urgentie van de vele landelijke en regionale knelpunten, zoals eerder opgesomd.

De provincie wekt in alle eerder genoemde plannen de indruk dat het anno 2022 nog kan handelen als in de economisch, exportgerichte jaren negentig vorige eeuw, waar de natuur en het klimaat vooral beschouwd werd als een productiemiddel waar je oneindig roofofbouw op kon plegen. Met als resultaat dat Zuid-Holland veruit de meest fossiele provincie van Nederland is. Wanneer verlegt de provincie haar beleid naar de nieuwe werkelijkheid?

Alternatief voor de Herziening

In de Zuidplaspolder moet volgens de Herziening weer een veengebied in deze regio wijken voor nog meer industrieterreinen en woningen, direct onder de aanvliegeroute naar Rotterdam.

Terwijl de natuur- en klimaatdoelen en de veiligheidssituatie heel andere keuzes vereisen m.b.t. de inrichting van het landschap dan in de vorige eeuw. Minder gericht op de economische, energie-intensieve en exportgerichte groei, maar meer gericht op het evenwicht m.b.t. nieuwe en eerder gemaakte (inmiddels onhoudbare) keuzes.

Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

Extreem laaggelegen en verder zakkende, CO₂-uitstotende veengronden volbouwen met nog meer woningen en industrie is ronduit contraproductief. Nergens in de provinciale plannen wordt een alternatief opgenomen dat wél zorgt voor de noodzakelijke daling van (o.a.) de stikstof- en CO₂-uitstoot.

Want er zijn andere mogelijkheden voor de vooral door Rotterdam gewenste extra woningbouw in deze regio. Als de provincie gaat handhaven op de ontbrekende natuurvergunning van Rotterdam Airport, kan dat vliegveld direct sluiten en komt er in de wijk Zestienhoven ruimte vrij voor minimaal 10.000 woningen. Door het verdwenen Rotterdamse vliegverkeer en alle bijbehorende verplaatsingen wordt dan eindelijk een stapje gezet richting de natuur- en klimaatdoelen met minder stikstof, (ultra)fijnstof en CO₂.

Het Middengebied Zuidplaspolder kan een drassig natuurgebied worden, waardoor minder CO₂ kan ontsnappen uit het veen. Veengrond blijkt heel geschikt voor natuurlijke CO₂-opslag. En goedkoper dan het met miljarden gesubsidieerde CCS. Eén vierkante meter veen legt jaarlijks meer dan vijf keer²¹ zoveel CO₂ vast als een vierkante meter bos. Mijn regio beschikt over veel veen: de Krimpenerwaard, de Zuidplaspolder en de polders van Waddinxveen tot aan de N11, waaronder het beoogde industrieterrein Greenport Boskoop. De veengronden kunnen gebruikt worden voor grootschalige wateropslag en waterbuffer in droge en natte tijden.

Samenwerken met de natuur is essentieel voor onze overleving en draagt direct bij aan de wettelijke natuur- en klimaatdoelen. En het beperkt de verdere verslechtering van de leefbaarheid in deze overvolle regio.

Tot slot

Ondanks de complexiteit van de materie heb ik aangetoond dat zowel het huidige provinciale beleid als de bijbehorende controle en handhaving structureel tekort schieten in relatie tot alle beschreven urgente maatschappelijke problemen m.b.t. de huidige en toekomstige leefomgeving in mijn regio.

Ik verwacht dat deze notitie kan leiden tot een grondige herbezinning van de Herziening Middengebied Zuidplaspolder en andere provinciale plannen en aandachtsgebieden m.b.t. de natuur en het klimaat, allemaal in het belang van de huidige én toekomstige inwoners van deze regio.

Uw reactie zie ik gaarne via de mail tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Middengebied Zuidplaspolder

Bronvermeldingen

- ¹ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/139-hoenederlandpoetinhelpt>
- ² <https://www.rd.nl/artikel/973471-voor-miljarden-aan-russische-olie-en-gas-via-rotterdamse-haven>
- ³ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/104-hoe-kan-waddinxveen-de-co2-uitstoot-halveren-in-2030>
- ⁴ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/94-zuid-holland-heeft-het-grootste-natuurtekort-in-nederland>
- ⁵ <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/bedrijven-worden-nauwelijks-gecontroleerd-op-milieudelicten-en-krijgen-zelden-een-boete~bc6de8c2/> en de samenvatting <https://www.trouw.nl/opinie/het-toezicht-op-de-naleving-van-milieuregels-is-te-vaak-een-lachertje~b68fc1e7/>
- ⁶ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/137-stem-wijzer>
- ⁷ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/140-maatwerk-voor-een-veilige-leefomgeving>
- ⁸ <https://mobilisation.nl/index.php?id=5> zoek in de tekst naar 'Desnoods fraude plegen'
- ⁹ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/123-waddergate-2-waarom-wagro-fors-uitbreiden>
- ¹⁰ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/137-stem-wijzer>
- ¹¹ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/64-waddinxveens-en-regionaal-warmtenet-voor-wie-en-waarom>
- ¹² <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/112-nog-meer-kassen-en-biomassacentrales-in-de-regio>
- ¹³ klik op 'inspraakdocument': <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/8-randweg-waddinxveen-vredenburghlaan>
- ¹⁴ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/125-gemeente-en-provincie-willen-de-verlengde-bentwoudlaan-doordrukken>
- ¹⁵ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/125-gemeente-en-provincie-willen-de-verlengde-bentwoudlaan-doordrukken>
- ¹⁶ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/71-milieunormen-voorbeelden-uit-de-praktijk>
- ¹⁷ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/93-waddinxveen-ondertekent-schone-lucht-akkoord-met-vervuilend-beleid>
- ¹⁸ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/113-notitie-fijnstofmetingen-slaat-de-plank-volledig-mis>
- ¹⁹ <https://www.duurzaamwaddinxveen.nl/8-s/119-nl-warmt-dubbel-zo-snel-op>
- ²⁰ <https://nos.nl/artikel/2307575-glastuinbouw-ontduikt-co2-regels-ministerie-int-heffing-niet>
- ²¹ <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/veengebieden-zijn-veel-betere-co2-sponzen-dan-tropisch-oerwoud~b482ed62/>